LAUSUNTO 19.2.2018

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Asia: E 106/2017 vp Valtioneuvoston selvitys: Valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategia 2018

Elintarviketeollisuusliiton lausunto valtioneuvoston selvitykseen Valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategia 2018: aan

Elintarviketeollisuusliitto (ETL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategia 2018 -asiakirjaan ja haluaa tuoda esiin seuraavaa.

Sääntelyn toimivuus

Elintarviketeollisuusliitto pitää hyvänä, että EU-vaikuttamisstrategiassa Suomi haluaa EU:n jatkavan työtä paremman sääntelyn edistämiseksi. Yli 90 prosenttia elintarvikealan sääntelystä tulee EU:sta. Asianmukainen ja hyvä elintarvikealan sääntely vaikuttaa merkittävästi suomalaisen elintarviketeollisuuden kilpailukykyyn. Täten on tärkeää, että EU-sääntely keskittyy olennaisiin kysymyksiin, on nykyistä kevyempää, tarkoituksenmukaisempaa ja selkeämpää. On hyvä, että Suomi tukee komission pyrkimystä kehittää yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa EU:n lainsäädännön täytäntöönpanossa.

Teollisuuden murros ja kasvualat biotalous, kiertotalous ja terveysteknologia

ETL pitää hyvänä, että strategiassa on tunnistettu teollisuuspolitiikan rooli EU:n pitämisenä kilpailukykyisenä talousalueena. Strategiassa teollisuuspolitiikan edellytetään tukevan teollisuuden innovaatiovetoista uudistumista vanhojen teollisten rakenteiden tukemisen sijaan.

ETL on samaa mieltä siitä, että kansainvälisessä kilpailussa menestyminen edellyttää yrityksiltä jatkuvaa kykyä sopeuttaa toimintaansa markkinoiden muutoksiin ja panostaa markkinamuutosten ennakointiin kuten tuotekehitykseen. Tällä puolestaan luodaan edellytyksiä ja kysyntää myös uusille innovaatioille. Onkin ensiarvoisen tärkeää olla asettamatta vastakkain olemassa olevan teollisen tuotannon toimintaedellytyksistä huolehtimista ja innovaatiovetoista uudistumista.

ETL pitää tärkeänä, että Suomi omassa EU:n vaikuttamisstrategiassaan pyrkii lisäämään ymmärrystä tarkastella EU-toimia eri politiikkalohkoineen riittävän kokonaisvaltaisesti. Alustatalous, digitalisaatio, kiertotalous, biotalous sekä myös Pariisin ilmastosopimuksen edellyttämät toimet ovat kaikki sellaisia, jotka linkittyvät tiiviisti keskenään ja haastavat niin teollisuuden toimialarajat kuin poliittisen päätöksenteon ja hallinnon siilotkin. Näin ollen on hyvä, että vaikuttamisstrategiassa on korostettu bio- ja kiertotalouden koherenssin edistämistä. Yhtä lailla strategiassa voisi olla maininta koherenssin

Elintarviketeollisuusliitto ry
Pasilankatu 2, PL 115, 00241 Helsinki
Puhelin (09) 148 871 • Fax (09) 1488 7201
Y-tunnus 0201092-3 • Kotipaikka Helsinki

Finlands Livsmedelsindustriförbund
Pasilankatu 2, PB 115, 00241 Helsingfors
Telefon (09) 148 871 • Fax (09) 1488 7201
etl@etl.fi • www.etl.fi

Finnish Food and Drink Industries' Federation
Pasilankatu 2, P.O. Box 115, FI-00241 Helsinki
Telephone +358 9 148 871 • Fax +358 9 1488 7201
etl@etl.fi • www.etl.fi

edistämisestä myös myrkyttömän ympäristön strategian ja biotalouden ja kiertotalouden välillä.

ETL pitää vaikuttamisstrategian biotaloutta koskevia kirjauksia hyvinä. On tärkeää ymmärtää biotalous kokonaisuutena, johon kuuluvat erilaisten biomassavarantojen kestävä hyödyntäminen, varantojen tuottokyvystä huolehtiminen sekä hyödynnettävien biomassojen mahdollisimman resurssitehokas ja monipuolinen käyttö ruoan, biopohjaisten tuotteiden ja energian tuotantoon. Ruoantuotanto on biotalouden ytimessä ja biomassoihin tulevaisuudessa kohdistuvan kysynnän kasvaessa on tärkeää varmistaa raaka-aineiden saatavuus ruoantuotantoon. Tämä on tärkeää myös EU:n ja sen jäsenmaiden huoltovarmuuden kannalta.

Aineellisten hyödykkeiden ohella biotalousstrategialla on tärkeää ehkäistä ekosysteemien köyhtymistä ja on hyvä, että tarve vahvistaa ekosysteemipalveluiden roolia biotaloudessa on mainittu strategiassa. Innovaatioita ja uuden tyyppisiä kumppanuuksia (pienet-suuret yritykset, julkinen-yksityinen toimija, eri teollisuudenalat) tarvitaan, jotta löydetään uudenlaisia tapoja tuottaa hyödynnettäviä biomassoja, varmistaa hyödyntämisen kestävyys (biomassan tuotto > hyödyntäminen) sekä hyödyntää biomassoja (ml. biopohjaiset sivuvirrat) mahdollisimman resurssitehokkaasti.

ETL katsoo, että kiertotalous ja biotalous voisivat olla mainittuina tutkimus- ja innovaatiopolitiikan alla kohdassa, jossa on todettu tarve vahvistaa kestävän kehityksen alan merkitystä puiteohjelmassa.

Maatalouspolitiikan uudistus

ETL jakaa suurelta osin valtioneuvoston näkemykset strategiassa esitettyyn maatalouspolitiikan uudistukseen. Yhteisen maatalouspolitiikan tulee tukea koko elintarviketuotannon, niin alkutuotannon kuin jalostavan teollisuuden, kannattavuuden ja kilpailukyvyn kehittymistä ja ottaa huomioon kuluttajien toiveet ja vaatimukset ruoantuotannolle.

Yhteiset toimet EU-tasolla ruoantuotannossa ovat edelleen relevantteja paitsi sisämarkkinoiden toimivuuden myös esimerkiksi ilmastonmuutokseen, veden ja ruoantuotantopinta-alan globaaliin riittävyyteen liittyvien haasteiden takia. Pitkän aikavälin haasteena niin Euroopassa kuin muuallakin maailmassa on riittävä ruoantuotanto kasvavalle väestömäärälle. EU:n ja Suomen tulee huolehtia mahdollisimman hyvin omasta tuotannostaan ja Suomella on pohjoisen syrjäisen sijaintinsa takia erityinen syy varmistaa ruokahuoltonsa myös kriisitilanteiden varalta.

ETL pitää tärkeänä, että maatalouspolitiikan uudistuksessa strategiassa huomioidaan se, että maataloutta on voitava harjoittaa kannattavalla tavalla unionin kaikissa jäsenmaissa. Yhteinen maatalouspolitiikka luo pohjan elintarvikkeiden sisämarkkinoille, joista Suomikin hyötyy muun EU:n ollessa sen elintarvikeviennin merkittävin kohdealue. Yhteinen maatalouspolitiikka tukitoimineen toimii osaltaan myös ruokaturvan ja Euroopan yleisen sisäisen turvallisuuden varmistajana.

ETL yhtyy Suomen kantaan siitä, että EU-rahoitus maatalouteen ja maaseudun kehittämiseen tulee pitää niille asetettujen tavoitteiden edellyttämällä tasolla. Suomen on myös järkevää tavoitella maatalouspolitiikan uudistuksessa mahdollisimman korkeaa

saantoa jäsenmaksunsa vastikkeeksi. ETL pitää myös hyvänä Suomen tavoitetta pyrkiä yksinkertaistamaan EU:n maatalouspolitiikan toimeenpanoa.

Elintarvikeketjun toimivuus on tärkeää kaikille ketjun toimijoille. Tasapainoiset kaupalliset suhteet parantavat ketjun toimintaa ja hyödyttävät myös kuluttajaa. Suomen on syytä huolella arvioida keinoja, joilla elintarvikeketjun toimivuutta parannetaan EU:ssa. Sopimuskäytäntöjä ei tule jäykistää sääntelytoimilla, jotka rajoittavat vapaata liiketoimintaa tai heikentävät suomalaisen elintarvikeketjun kilpailullista asemaa EU-sisämarkkinoilla. On myös tunnistettava, ettei yksityiskohtainenkaan kauppatapojen sääntely vaikuta kuin korkeintaan epäsuorasti viljelijän saamaan tuloon ja siltä osin odotukset sääntelyn vaikutuksista ovat usein ylimitoitettuja.

Vaikuttamisstrategiassa on nostettu esiin halu selkeyttää kilpailun sääntöjä maanviljelijöiden yhteistyön helpottamiseksi markkinoilla. ETL suhtautuu myönteisesti sääntelyn selkeyttämiseen ja muistuttaa, että maanviljelijöiden yhteistyötä on viime vuosina helpotettu lukuisilla poikkeuksilla kilpailusääntöihin. Selkeyttämisen lisäksi ETL näkee tärkeäksi, että Suomi seuraa aktiivisesti nykyisten jo asetettujen kilpailusäädösten poikkeusten vaikutuksia elintarvikemarkkinoiden ja erityisesti suomalaisen elintarvikeketjun kilpailutilanteeseen.

Kunnioittavasti

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO ry

Pia Pohja
toimitusjohtaja